

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

האור מנצח

מטה צעירי חב"ד למען נפגעי הטרור קיים במהלך ימי החנוכה הדלקות מיוחדות במקומות נפילת הטילים בימי מבצע 'עמוד ענן'. הפעילות נערכה בתיאום עם בתי חב"ד בכל מקום, שהציבו חנוכיות גדולות בשכונות שנפגעו מידי הרקטות. בכל מקום נאספו מבוגרים וילדים להדלקת נרות חגיגית, ואחריה שירה וריקודים ושמחה אמיתית. הילדים קיבלו מתנות מיוחדות, שי מילדי קהילות יהודיות בעולם. ילדי נתיבות, למשל, קיבלו מתנות ששלחה הקהילה היהודית בדרום אפריקה.

חדש במוזיקה

הזמר החסידי שלומי גרטנר מגיש את אלבומו השלישי - והתקין. באלבום אחד עשר שירים שכתבו גדולי המלחינים של הזמר החסידי. בני פרידמן, כוכב עולה בשמי המוזיקה החסידית, מגיש את אלבומו השני - יש תקווה, ובו אחד עשר שירים. תזמורת המנגנים מגישה את קומזינג 2 - אלבום כפול ובו ממיטב הזמר החסידי, בהשתתפות יידל ורדיגר, חיים ישראל, שלמה כהן, אהרון רזאל ועוד. טל' 1700704120.

לב טהור

סרט חינוכי לנשים ובנות, בהפקת יהודה גרובייס. הסרט מספר את סיפורה הנוגע ללב של נערה הסובלת מדיסלקציה קשה. טל' 1700070412.

זמני השבוע

ניוירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:11	4:42	5:14	4:27
5:15	5:47	6:09	5:26

294 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 972722770100 • פקס 972339606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

וכיתתו חרבותם לפנסים

גם ילד קטן יכול להעלות אור. כדי להילחם צריך להיות גיבור מלחמה, אבל להדליק אור כל אחד יכול

הרב שלום בער גורליק מדליק נר בבית שבו פגע הטיל בקריית מלאכי (צילום: מנדי ויגלר)

מבחינה יהודית. הם נוהים אחר הגל העולמי לא מפני שהם מבכרים אותו על היהדות, אלא מפני שזה הדבר האחד והיחיד שהם מכירים. חובתנו להאיר לפנייהם את היהדות. להפנות זרקור אל מכמניה, שאינם גלויים לפנייהם. ארזא יתברר שאין צורך כלל להילחם, לגעור ולגנות. האור עצמו יעשה את המלאכה.

ועוד יתרון לאור - גם ילד קטן יכול להעלות אור. כדי להילחם צריך להיות גיבור מלחמה, אבל להדליק אור כל אחד יכול. לא הכול יודעים להתפלם ולהתווכח, אבל הכול מסוגלים להאיר באור היהדות.

חובתו של כל יהודי שזכה לאור התורה לפתוח צוהר גם לרעהו. כל אחד ואחד יכול לסייע בביעור הבערות, אם יבאר מושגים יהודיים לסובבים אותו, ישמיע לפנייהם רעיון מפרשת השבוע וכדומה. כך מדליקים אור ומגרשים את החושך.

ימי החנוכה הם סמל ומופת לפעילות הנדרשת מאיתנו כל ימות השנה. כשם שבחנוכה אנו מעמידים חנוכיות "על פתח ביתו מבחוץ" ומאירים את העולם שסביבנו באור התורה, כך בחיי היום יום צריך כל יהודי להשתדל להפיץ בסביבתו יותר אור, יותר שמחה, יותר אמונה ויותר תורה. וכשיגדל האור - החושך יתפוגג מאליו.

פתגם חסידי קובע כי יש להטות אוזן לסיפורם של נרות החנוכה. כאשר מתבוננים בנרות האלה מגלים מסר מופלא על כוחו האמיתי של עם ישראל. יש כאן לקח לדורות כיצד צריך להתנהג מול אתגרים דומים.

השוואה בין התקופה שלנו לתקופת החשמונאים מגלה דמיון מפתיע. כאז כן עתה היהדות מתמודדת עם תרבות כלל-עולמית, המושכת את בני-הנוער והצעירים. כאז כן עתה ניצב מול העם היהודי הפיתוי להשליך אחר גוו את הסממנים המבדילים אותו מן העמים האחרים, ולהתערות במשפחת העמים. בימים ההם זו הייתה התרבות ההלניסטית, וכיום זו התרבות המערבית, גלי האופנה והרוח המנשבת בעולם.

זוהר ריקני

כיצד מתמודדים? איך מסבירים לעם שההיטמעות בתוך התרבות המערבית משמעותה בעצם התאבדות קולקטיבית, ביטול ייחודנו כעם יהודי? איך משכנעים צעיר יהודי שהזוהר של התקשורת והאופנה אינו אלא אשליה וזיוף, דבר ריק וחולף, שאין מאחוריו שום תוכן ממשי? איך מוצאים את שביל-הזהב בין ניצול ההישגים הטכנולוגיים של העולם המודרני, ובין הזהירות שלא להיות מושפעים מהתכנים השליליים שהעולם הזה מנסה להטמיע?

התשובה היא - נר, אור. לאירדוקא מלחמה ברוע, לא בהכרח הדגשת השלילה, לא דרך הגערות והמחאות. הדרך להגיע אל ליבו של יהודי ולהראות לו את אור התורה היא על-ידי אור. זו סגולה מיוחדת שהטביע הקב"ה באור, שאין הוא צריך להילחם נגד החושך. מדליקים נר קטן, ומיד החושך מתפזר ומתפוגג.

להאיר, לא לגעור

רבים מבני העם היהודי בימינו שרויים באפלה

מן הכוח אל הפועל

גם במילה 'חנוכה': ח' נרות והלכה כבית הילל. שכן כל ענייניו של חנוכה קשור עם קבלת התורה מלמטה בתוך מציאות העולם.

הכול מהדרים

שלא כחגים אחרים האמורים בתורה, ואפילו לא כפורים שהוא תקנת הנביאים, חנוכה הוא חג שבא מלמטה, על-פי תקנת חכמים, בימי בית-המקדש השני, לאחר שפסקה הנבואה. חנוכה מבטא את כוח מסירות-הנפש של עם ישראל, שבאה מלמטה דווקא. לכן בחנוכה מדגישים שהעיקר הוא ה'בפועל'.

זה גם ההסבר לעוד דבר ייחודי בחנוכה – שרק בו נהפך מנהג של 'מהדרין מן המהדרין' ל'מנהג פשוט': כל יהודי מדליק את נרות חנוכה בבחינת 'מהדרין מן המהדרין'. כי זה כל ענייניו של חנוכה, שיהודי אינו מסתפק במה שהקב"ה נתן מלמעלה, אלא הוא מתעלה מלמטה ומוסיף הידור במצווה מצד עצמו, ודווקא האור הזה שבא מלמטה הוא שמאיר את החושך.

(לקוטי שיחות כרך כה, עמ' 245)

אמרת השבוע

ניסים לדורות

שאל רבי לוייצחק מברדיצ'ב: מדוע תיקנו לחגוג את הניצחון על היוונים ואת נס ההצלה מגזרת המן, ולא תיקנו לחגוג את נס מלחמת סיסרא או את מלחמת סנחריב?

והסביר הצדיק: יש ניסים שקרו בשעתם, ובאותו זמן אכן היה גילוי אלוקי גדול, אבל הגילוי הזה אינו מאיר לדורות. אך יש ניסים שבכל שנה ושנה האור האלוקי מתחדש בהם, וכאלה הם ניסי חנוכה ופורים.

זו המשמעות העמוקה של לשון הברכה "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה" – הנס של חנוכה שהיה 'בימים ההם' חוזר ומאיר גם 'בזמן הזה'.

פתגם חסידי

"איש אינו אוהב כסף, כי הכסף אינו אוהב איש, ומתגלגל בכל פעם לפעם למקום אחר. האדם רק חומד את הכסף, ולכן לא ישבע כסף" (רבי מאיר מאפטה)

ההיגיון לומר שהדברים נקבעים על-פי ה'בכוח' והפוטנציאל, בשעה שהדבר עצמו עדיין אינו קיים בפועל?

אלא שבית שמאי מביטים על המציאות על-פי מבטו של הבורא. ההבדל בין 'בכוח' ל'בפועל' קיים רק בבריאה, כי מפני מגבלותיה אפשר שדבר-מה יישאר 'בכוח' ולא יבוא לידי פועל. אבל אצל הקב"ה ההבדל הזה אינו קיים. אם הדבר קיים 'בכוח' – הוא כבר קיים במלוא תוקפו, ומן הכוח הוא בא מיד לידי פועל.

חנוכה מלמטה

ובכל זאת ההלכה נקבעה כבית הילל, מפני שכל עניינה של התורה לפעול בעולם הזה, בתוך מגבלות הבריאה. לכן הדברים נקבעים על-פי מידת התממשותם בפועל בתוך המציאות, ולא כפי שהם נראים במבט מלמעלה, במבט של הבורא.

אמנם המחלוקת הבסיסית הזאת בין בית שמאי לבית הילל מתקיימת בכמה וכמה סוגיות הלכתיות, אבל בחנוכה ההכרעה כדעת בית הילל מודגשת במיוחד, עד שהיא רמוזה

בעניין סדר הדלקת נרות חנוכה יש מחלוקת בין בית שמאי לבית הילל: בית שמאי אומרים שיש להדליק ביום הראשון שמונה נרות, ביום השני שבעה נרות, וכך מספר הנרות פוחת והולך, עד שביום האחרון מדליקים נר אחד. לעומתם, בית הילל קובעים שמדליקים ביום הראשון נר אחד, ביום השני שני נרות, וכך מוסיפים והולכים, עד שביום השמיני מדליקים שמונה נרות.

המחלוקת נובעת משאלה מהותית יותר: האם הדברים נקבעים על-פי ההתממשות בפועל או על-פי הכוח והפוטנציאל הטמונים בהם. בית שמאי סבורים שהולכים אחר ה'בכוח', ומכיוון שביום הראשון ניתן כוח להדליק שמונה ימים, מדליקים שמונה נרות. לעומתם, בית הילל סבורים שהעיקר הוא ה'בפועל', ומאחר שביום הראשון הדליקו בפועל יום אחד בלבד – מדליקים נר אחד. רק ביום השמיני, כאשר הדליקו בפועל שמונה ימים, מדליקים שמונה נרות.

מבט מלמעלה

עמדתם של בית שמאי דורשת ביאור. מה

מן המעיין

יראת שמים | מאת הרב אליעזר ברוד

יראה מעוררת

"את האלוקים אני ירא" (בראשית מביח). מה ראה יוסף להתפאר בהיותו "ירא אלוקים"? אלא שיוסף רצה להשפיע על אחיו יראת שמים, כדי שיתעורר ליבם לתשובה. לכן אמר להם "את האלוקים אני ירא", ובכך עורר את היראה בקרבם. ואכן, מיד אחר-כך קראו ואמרו "אבל אשמים אנחנו על אחינו".

(האדמו"ר מאמשניב)

חטא מפריד

יראת חטא היא שאדם ירא לנפשו שלא להיפרד מהקב"ה על-ידי שום חטא ועוון, ואפילו איסור קל של דברי סופרים, כפי שנאמר (ישעיה נט, ב) "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם".

(לקוטי תורה)

תלוי באדם

בשום דבר אין להתפאר חוץ מיראת שמים. כי בשאר הדברים הרי הכול תלוי בחסדי ה', אבל על יראת שמים נאמר "הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים". דבר זה תלוי באדם, ולכן מותר להתפאר בכך.

(רבי חיים מצאנז)

לא להתבייש

יוסף הצדיק היה שר במצרים האלילית ובכל זאת לא בוש לומר "את האלוקים אני ירא".

הרבנות גדולה עוד יותר שלא התבייש ביראת השמים שלו בין אחיו היהודים.

(עיטורי תורה)

נברשת בלי נורות

תורה בלי יראת שמים דומה לנברשת חשמלית בלי נורות, ולטלית קטן בלי ציצית.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

פתרון לרב

רב אחד התלונן באזני הגאון החסיד רבי הילל מפאריטש: אין דבריי נשמעים לאנשי קהילתי, ומנהיגי העדה אינם מקבלים את דעתי. אמר לו רבי הילל: מקיימים הם את דברי חז"ל (ברכות ו, ב) "כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין". הוסף ביראת שמים ודברייך יישמעו.

ובלבד שלא לחטוא

"יראת העונש" איננה עבודה תמה, שהלוא האדם נזהר מן החטא רק מתוך דאגה לעצמו. ובכל זאת התורה מזהירה על העונש הצפוי לחוטא, כדי שיראת העונש תצילנו מן החטא. עשיית עברה גרועה מפנייה אישית.

(אור התורה)

הכול מאמינים

אמר רבי חיים מצאנז: פלא הדבר, אם אני צועק שאני חולה, אין מאמינים לי. צועק אני שאני עני, שוב אין מאמינים לי. אבל כשאני אומר שאינני בעל יראת שמים – הכול מאמינים לי...

הדלקה שהתאחרה

נר ראשון של חנוכה בבית המדרש של המגיד ממזריטש. תכונה מיוחדת מורגשת באוויר מאז שעת בין הערביים, עת הדלקת נרות חנוכה. תלמידי המגיד היו שרויים בהכנות עילאיות ונשגבות לקראת מעמד הדלקת הנרות אצל רבם.

הכול ממתינים ליציאת המגיד להדלקת הנרות. כרגיל, האחד והמיוחד שבחבורה, רבי זושא מאניפולי, יעמוד להן להגיש לידי המגיד את השמש' הדולק.

שליחויות מסתוריות היו לרבי זושא. חלק ניכר מזמנו ייחד להליכה בין עיירות וכפרים נידחים, לחפש נשמות תועות, ולעזור להן למצוא את דרכן אל אביהן שבשמים. גם השנה יצא למסעותיו מיד בסיום חודש תשרי, על־מנת לשוב בערב חנוכה ולקיים את מנהגו הקבוע.

אלא שהפעם התאחר רבי זושא. ערב חנוכה הגיע ועדיין רבי זושא לא בא. חבריו הבינו שכבר לא יבוא, וציפו ליציאת הצדיק להדלקת הנרות. אך למרבה הפלא המגיד הסתגר בחדרו ולא יצא. ככל שהתאחרה השעה גברה בלב התלמידים ההשערה שהדבר קשור באיחורו של רבי זושא.

רק קרוב לשעת חצות נפתחה פתאום דלתו של הרבי. עיני המגיד נהרו באור מיוחד, וכשחווה נסוכה על פניו ניגש להדלקת הנרות. הוא לא שאל היכן רבי זושא, והתלמידים דימו כי טעו בהשערותם. ככל הנראה אין קשר בין היעדרותו של רבי זושא להדלקה המאוחרת.

למחרת בבוקר נכנס פתאום רבי זושא לבית המדרש. הוא נראה עייף ובגדי רטובים, אך על פניו הייתה נסוכה הבעת אושר. חבריו שאלוהו לשלומו וסיפרו לו על איחורו הנדיר של הרבי אמש בהדלקת הנרות. רבי זושא מילא פיו מים וניגש מיד להתכונן לתפילה.

כעבור זמן התבשרו התלמידים כי הערב, אחרי הדלקת נר שני, יערוך הרב המגיד את שולחנו הטהור בהשתתפות כל תלמידיו. זו הייתה שעת התעלות מיוחדת, שבה שרו את הפזמונים המיוחדים של החג ושמעו מפי המגיד דברי חסידות. במהלך הסעודה פנה המגיד אל רבי זושא וביקש ממנו לספר מדוע איחר השנה בהדלקת הנר הראשון.

דממה השתררה באולם בית המדרש,

ורבי זושא פתח בסיפורו:

כידוע לכם, מדי שנה אני מתכנן את דרכי כך שאוכל לבוא אל הרבי להדלקת הנר הראשון. בעד כל הון שבעולם לא אוותר על הזכות להגיש לרבי את הנר הראשון.

הפעם התחוללה סערת שלגים עזה.

ההליכה בדרכים גבלה בפיקוח נפש, אך תשוקתי העזה להיות אצל הרבי בהדלקת הנרות דחפה אותי להמשיך ולהתקדם. כך העמקתי בדרכים וביערות ורגליי בוססו בשלג הכבד.

אתמול, כשהייתי במרחק לאגודל מהעיר, השתוללה הסערה במלוא עוזו. רוחות קרות נשבו בעוצמה.

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

להאיר את החושך

מבואר בתורת החסידות (תורה אור ד"ה כי אתה נרי), שעניינה של מצוות נרות חנוכה להאיר אף את ה'חוץ', מקום החושך, וגם את החושך של הדורות האחרונים שלפני ביאת המשיח. הזמן שקודם ביאת המשיח הוא תקופה של חבלי משיח ושל גְזֵרוֹת קשות, ובזמן כזה נחוצה העבודה של ביטול הגְזֵרוֹת.

איך אפשר לבטל גְזֵרוֹת? עליידי שמאירים גם את מקום החושך: שמחזירים חוטה בתשובה, ככתוב (ירמיה טו"ט): "ואם תוציא יקר מזולל (אם תוציא אדם הגון מאדם רשע, שתחזירונו למוטב, רש"י) כפי תהיה" (שאני גוזר גְזֵרָה ואתה מבטלה, רש"י), או שמלמדים את בן עם הארץ תורה.

נרות והוראות

נרות החנוכה – שאותם מדליקים "על פתח ביתו מבחוץ" – מזכירים את החובה להאיר גם את ה'חוץ' ואת הזולת. כשמדייקים בפרטים יכולים ללמוד מזה כמה וכמה הוראות:

א) אין להמתין עד שהחושך יחדור לתוך הבית ואז לצאת להילחם בו, אלא צריכים לצאת אל ה'חוץ' ולהאירו.

ב) אין מדליקים נר אחד בבית ונר נפרד בחוץ, אלא אותו נר המאיר את הבית מאיר גם את החוץ. על האדם להשתדל להביא את הזולת לאותה דרגה בעבודת ה' (מהדרין מן המהדרין) שהוא עצמו עומד בה; אין אדם רשאי להתנהג בעצמו באופן של מהדרין מן המהדרין ואילו לגבי הזולת להסתפק בעבודה של 'כשר בדיעבד'.

עוד הוראה בעבודת ה' לומדים מהשִׁמְשׁוּ: השִׁמְשׁוּ אינו בכלל נרות המצווה, ולכאורה היה צריך לעמוד למטה מכל הנרות. בפועל רואים אנו שמקומו של השִׁמְשׁוּ למעלה משאר הנרות. הרבי מליובאוויטש מסביר את הטעם הפנימי שבזה: מי שמדליק את "נר ה' נשמת אדם" של חברו מתעלה לדרגה שהיא נעלית אף מדרגתו של האדם שאת נשמתו הדליק.

עוד הוראה יש ללמוד מדרך הציון של שני הניסים שאירעו בחנוכה – נס ניצחון המלחמה ונס פך השמן. את הנס הראשון אנו מזכירים בתפילת 'ועל הניסים', ואילו לזכר הנס השני נקבעה מצוות נרות חנוכה. צורת הזיכרון של שני הניסים מבליטה ומדגישה את ערכה וחשיבותה של הרוחניות מול הגשמיות. וכשם שכך הדבר בחיי הכלל, כך הוא בחיי היחיד – הצלחה גשמית היא בעלת ערך רק כשהיא משמשת לחיי הרוח.

חג חסידי

חנוכה הוא מהחגים השמחים והמאיריים בחצרות החסידים. אם החסידות בכלל עניינה אור, הרי כאשר אור החסידות מתחבר עם אור החנוכה, ודאי שמנצלים זאת להגדלת האור על־אחת־כמה־זוכמה. בקרב חסידי חב"ד נהגו להרבות בשמחה מיוחדת בליל הנר החמישי של חנוכה. בלילה זה נהגו לחלק דמי חנוכה ולערוך התועודות מיוחדת.

חסידי מספרים שביום הזה אירע שחרורו של רבנו הזקן, בעל התניא, ממאסרו השני (בשנת תקס"א). הרבי מליובאוויטש מסביר, שהדבר קשור בתוכנו המיוחד של הנר החמישי. ידועה המחלוקת בין בית שמאי לבית הלל בעניין סדר הדלקת נרות חנוכה: לדעת בית שמאי מדליקים ביום הראשון שמונה נרות ומכאן ואילך פוחתים והולכים, ולפי בית הלל מדליקים ביום הראשון נר אחד ומכאן ואילך מוסיפים והולכים. ההלכה כבית הלל.

עד הלילה החמישי של חנוכה יש יותר אור לפי דעת בית שמאי מאשר לפי דעת בית הלל. ביום הראשון יש לפי בית שמאי שמונה נרות, ואילו לפי בית הלל רק נר אחד. ביום הרביעי יש לפי בית שמאי חמישה נרות ואילו לבית הלל רק ארבעה. אולם בלילה החמישי המצב מתהפך, ומכאן ואילך יש לבית הלל יותר נרות מלבית שמאי. לכן יש ביום הזה שמחה יתרה.

חשתי שכוחותיי אוזלים, אך ידעתי שאם איכנע חלילה, לא יהיה מי שיבוא לעזרתי. התחזקתי בביטחוני בה', וזרתי את שארית כוחותיי, ודחפתי את עצמי ככוח לעבר הכפר הסמוך, שבו מתגורר ר' יענקל, אחד מידידי. סוף־סוף הגעתי אל דלת ביתו ונקשתי עליה ביד כחולה וקפואה.

עודני מצפה לקבלת פנים חמה מצד ר' יענקל, כדרכו, פותחת את הדלת אשתו, ועינייה דומעות. היא סיפרה כי בבוקר החליט יענקל לצאת לעבודתו ביער, על־אף הפצרותיה של אשתו שישאר בבית. הוא לא שב והיא חוששת מאוד לגורלו.

הבנתי שמישימה חשובה נקרתה לידי, וכוחות מחודשים ננסכו בי. חזיקתי את האישה וילדיה בדברי עידוד וביטחון, ומיד פניתי לעבר הדלת ויצאתי לחפש את האישי.

יצאתי לעבר היער. את הדרך הכרתי היטב, אך בשל סערת השלג והחושך התקשיתי מאוד להבחין בנעשה, ובאמת לא ידעתי כיצד בדרך הטבע אמצא את האישי. עם זה, שמתי את מבטחי בה', ואכן הוא לא עזב את חסדו איתי, ופתאום הרגשתי ברגליי גוף אדם שרוע לרוחב הדרך.

הבטתי היטב בפניו של האישי וזיהיתי בו את יענקל ידידי. הוא שכב חסר־אונים, שפתיו כחולות, עוד רגע קט יאבד את הכרתו. חישימרה הרמתי אותו, שפשפתי את רקותיו, ואחר־כך התחלתי בכל כוחותיי לגרור אותו עמי אל ביתו.

בחסדי ה' הצלחנו להגיע אל הבית. פני אשתו וילדינו נעו בין הבעות שמחה על שובו של אבי המשפחה ובין הבעת דאגה למצבו. אך לאחר שלגם מעט משקה חריף וכוסה בשמיכות עבות התאווש וחזר לאיתנו.

זה היה קרוב לשעת חצות. נותרתי אפוא בביתו של יענקל, ויחד הדלקנו נר ראשון של חנוכה, והודינו על הניסים בימים ההם ועל הצלתו הממשית בזמן הזה.

בני החבורה שמעו בהתרגשות את סיפורו המצמרר של רבי זושא, והסבו את פניהם לשמוע את תגובת רבם. המגיד פנה בחיך אל רבי זושא ואמר:

"זושא, דע לך כי בגלל מעשה הצלת נפש מישראל שזכית בו, גם בשמים בפמליה של מעלה לא הדליקו נר ראשון של חנוכה עד שהדלקת אותו אתה עם ר' יענקל".

אויזו הבינו כל התלמידים את פשר איחורו של המגיד בהדלקת הנר אתמול עד קרוב לחצות.

חנוכייה מחתרתית בת המישים

ערב חנוכה תשכ"ג, טשקנט. הרב שמעון גלפרין צועד בזריזות אל ביתו, השוכן ברחוב שקט. במעילו מוטמנים חומרי גלם, שאותם השיג ממפעל מטוסים סודי. בבית החל להרכיב מחומרי הגלם שתי חנוכיות, אחת בעבורו ואחת בעבור בנו הצעיר, ראובן. "בלי שאלות", הגיב כאשר שאל בנו מניין השיג את חומרי הגלם.

לימוד במחתרת

הרב גלפרין נולד בפטרבורג, נצר לדור חסידים למן ימי אדמו"ר הזקן, בעל התניא. ההיסטוריה של בני משפחתו מדורידורות קשורה בהפצת יהדות במסירות נפש. "כמעט כולם ישבו בכלא, מקצתם תקופות ממושכות", מספר הרב גלפרין. בהיותו בן שנתיים וחצי גייסו את אביו למלחמה. אימו נאלצה לברוח עמו לטשקנט. בהמשך איתר האב את בני משפחתו והתאחד איתם.

החיים היהודיים בטשקנט היו רוויים סכנות. "הייתי לומד עם 'מלמד'. למדנו גמרא, חומש, שולחן ערוך, תניא ועוד. יום אחד המלמד נחשף. אבא נכלא, ועליי אסרו להיות בקשר עם איש", הוא מספר. כשבגר למד באוניברסיטה מתמטיקה שימושית. "התקבלתי למכון למחקר בנייה. כל שבת הייתי צריך להמציא תירוץ חדש מדוע לא באתי לעבודה. מנהל המחלקה שלי היה יהודי והעלים עין. כיום הוא גר בפתח תקווה".

מופת שמימי

ערב תשעה באב תשל"א זכה הרב גלפרין לעלות לארץ. חודש אחריו קיבלו גם הוריו היתר יציאה.

לאחר שמלאכת הרכבת החנוכייה הושלמה הניח הרב גלפרין כלי קיבול עשויי זכוכית ויצק לתוכם שמן כותנה. "ברוך אתה... שהיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", רעד קולו בהתרגשות. האב ובנו הביטו בנרות המרצדים בעיניים נוצצות ושרו יחדיו 'הנרות הללו'. זו הייתה הפעם הראשונה שהדליקו נרות בחנוכייה. עד אותה שנה דלקה בבית חנוכייה שהוכנה מתפוחי אדמה.

חנוכייה מספרת

ערב חנוכה תשע"ג, קריית מלאכי. הרב ראובן גלפרין (71) ממנהר להדלקת הנר. החנוכייה, אותה חנוכייה מטשקנט, עומדת בפתח החדר. "את החנוכייה שבה השתמשתי לפחות עשר שנים מאחורי מסך הברזל, אני מסרב להחליף. שמן הכותנה הוחלף לשמן זית, אבל החנוכייה נשארה", הוא אומר בחיוך. "נכדיי נהנים להרכיב את החנוכייה במהלך השנה".

כשהוא מוזמן להרצות ולספר על החיים היהודיים בטשקנט הוא נוהג לבוא עם החנוכייה. "יש פתגם

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שכחת 'ועל הניסים'

שאלה: מה דינו של מי ששכח לומר 'ועל הניסים' בתפילה או בברכת המזון?

תשובה: חז"ל תיקנו להזכיר את ניסי החנוכה בשמונה עשרה (תפילת העמידה) בברכת 'מודים', ובברכת המזון - בברכת הארץ ('נודה לך'), שהרי כל עניין החנוכה "להודאה נתקנה". לכן לא תיקנו לומר זאת בברכת 'מעין שלוש' (שאומרים על שבעת המינים), מכיוון ששם עיקר הברכה אינה הודאה.

נהוג שלא להכריז 'ועל הניסים' קודם שמונה עשרה, אלא בתפילת ערבית בלילה הראשון של חנוכה טופחים על העמוד להזכיר זאת (וכלשכן למנהג חב"ד והגר"א שגם 'עלה ויבוא' אין מכריזים), וכשמגיע שליח הציבור ל'ועל הניסים' יתחיל זאת בקול.

מאחר שחנוכה אינו מן התורה אלא מתקנת חכמים,

גלפרין בהדלקת הנרות השבוע (צילום: שלמה ניימרק)

"למה נתנו לי אישור יציאה? ארבעים שנה אני שואל את השאלה הזו", הוא מחייך. זמן קצר לאחר עלייתו לארץ טס לניו יורק ונכנס ל'יחידות' אל הרבי מליובאוויטש. בתום אותה 'יחידות' נתבקש מהמזכירות של הרבי לכתוב רשימה של יהודים שעדיין מתגוררים בטשקנט ומעוניינים לצאת משם.

"ביום י"ט בכסלו, שלושה חודשים לאחר כתיבת המכתב, נחתו כולם בארץ. מה בדיוק קרה, אינני יודע. דבר אחד אני יכול לומר: כל מי שצינתי ברשימה קיבל היתר יציאה ועלה לארץ".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'צינן' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020

